

JAVA PROQRAMLAŞDIRMA DİLİNDƏ VEB RESURLARIN YARADILMASI VƏ TƏTBİQİ

Abbasquluzadə F.C.

(BDU, Tətbiqi riyaziyyat və kibernetika fakültəsi)

fatima.abbasquluzade@bk.ru

Xülasə: *Təqdim olunan işdə Java proqramlaşdırma dilində veb resursların yaradılması və tətbiqi. Bu proses əsasında proqram təminatının hazırlanması üçün alqoritmın tərtibi və alqoritm əsasında proqramın tərtibi praktikada istifadəsi qeyd olunmuşdur*

Açar sözlər: *java proqramlaşdırma dili, resurs, resurs paketi*

Veb resursların olan tələbatın artması onların yaradılması üçün nəzərdə tutulmuş instrumental vasitələrin inkişafına gətirib çıxardı. Statik Veb səhifələrlə yanaşı dinamik Veb resursların geniş yayılması HTML ilə yanaşı Veb redaktorların və Veb yönümlü proqramlaşdırma dillirinin, o cümlədən, Java dilinin inkişafına təkan verdi.

Java, 1995-ci ildə James Gosling tərəfindən yaradılmışdır. James Gosling və onun tədqiqatçı qrupu 90-cı illərin əvvəllərində xüsusi layihəyə başladılar. Java proqramlaşdırmasının yaradılması prinsipləri "Sadə, güclü, portativ, platformadan müstəqil, təhlükəsiz, yüksək performanslı, çox dürlü, memarlıq neytral, obyekt yönümlü, təfsirli və dinamik" idi. Hal hazırda Java ən populyar və geniş istifadə olunan proqramlaşdırma dili və platformasından biridir. Bu platforma müəyyən proqramlaşdırma dilində yazılmış proqramların işlənilməsinə kömək edən bir mühitdir. Hal-hazırda, Java internet proqramlaşdırma, mobil qurğular, oyunlar, e-biznes həlləri və s. istifadə olunur. Java dili JDK 1.0-dan bəri standart kitabxanaya sinif və paketlərin müxtəlifliyinin artırılması kimi bir neçə dəyişiklik yaşadı. Dil dəyişikliklərinə əlavə olaraq, JDK 1.0-dakı iki yüz sinifdən J2SE 5-də üç mindən çox olan bütün bu illər ərzində Java Sinif Kitabxanasında xeyli sensasion dəyişikliklər edildi.

Java proqramlaşdırma dilində müəyyən resurs tətbiq kodu ilə əldə edilə bilən bir məlumat parçasıdır. Tətbiq veb resurslar kimi öz resurslarına vahid mənbə lokatoru vasitəsi ilə daxil ola bilər, lakin mənbələr, ümumiyyətlə, tətbiqin JAR faylı içərisindədir. JAR (Java ARchive), adətən bir çox Java sinif fayllarını və əlaqəli metadata və mənbələri (mətn, şəkillər və s.) bölüşdürülməsi üçün bir

sənədə birləşdirmək üçün istifadə olunan müəyyən paket formatıdır. JAR faylları Java-ya məxsus bir manifest sənədini daxil edən arxiv sənədləridir. Onlar ZIP formatında qurulub və adətən `?.??.jar` uzantisina malikdirlər.

Resurs paketi, bir tətbiqin lokalizasiyasına icazə vermək üçün istifadə edilən, bir qaynaq olaraq saxlanılan əsas və dəyər cütüdür. Bu məqsədlə, bir tətbiqin mesajları və istifadəçi interfeysi mətnləri üçün tərcümələri saxlamaq üçün ümumi açar dəsti ilə fərqli qaynaq dəstləri istifadə olunur.

Resurs bir qaynaq adı ilə izlənən ardıcılıqla ayrılmış bir substrings ardıcılığından ibarət bir simli ilə müəyyən edilir. Hər bir alt xətt etibarlı Java identifikatoru olmalıdır. Resurs adı `shortName` və ya `shortName.extension` formasındadır. Həm `qısaName`, həm də uzantı Java identifikatorları olmalıdır. İstənilən bir qaynağın adı Java tətbiqetməsindən müstəqildir, xüsusən də yol ayırıcısı həmişə bir kəsikdir. Bununla yanaşı, Java tətbiqi, qaynağın məzmununun bir sənədə, verilənlər bazasına və ya həqiqi mənbəyə ehtiva edən digər obyektə necə yerləşdirilməsinin təfərrüatlarına nəzarət edir.

Resurs adının təfsiri sinif yükləyici nümunəsinə nisbətən. `ClassLoader` sinfi tərəfindən tətbiq olunan metodlar bu təfsiri edir.

Sistem mənbəyi ya sistemə quraşdırılmış, ya da yerli icra sistemində, məsələn, yerli fayl sistemində saxlanılan bir mənbədir. Proqramlar `ClassLoader` metodlarından `getSystemResource` və `getSystemResourceAsStream` vasitəsi ilə sistem mənbələrinə daxil olur.

Beləliklə, baxılan işdə java proqramlaşdırma dilinin vasitəsilə veb resurslar yaradılmış və tətbiq olunmuşdur. Bu əsasda alqoritmi tərtib olunmuş, bu alqoritm əsasında uyğun proqram təminatı hazırlanmış və praktikada istifadəsi izah olunmuşdur.

Ədəbiyyat

1. Jon Byous. Java technology: The early years. 2005.
2. James Gosling. A brief history of the Green project. Java.net, 2007.